

עזר כנגדה

גבר, מה שהוא מבין זה הוראות. לא את שלך, כמובן, אלא את אלה הכתובות בצורה מסודרת ופרטנית, שלב אחר שלב. בדיוק כפי שלמד לתפעל את האוטו, כך הוא יצליח, לטענת ד"ר לואיס בורגניכט ובנו ג'ון, מחברי הספר "תינוק - המדריך למשתמש", לטפל גם ברוך הנוולד. מי אמר עליו ילד מגודל?

הם יודעים לפתוח מכסה מנוע ולהבין מה הם רואים, הם יודעים לפרק שלט ולהרכיב טיסן מ־200 חלקים, הם אפילו יודעים לנהל מדינות; אבל שימו אותם מול תינוק בן יומם והם מקבלים פרצוף עגל ועומדים מולו כמו אישה מול פנצ'ר בגלגל. כן, אמרו כבר גברים מנוגה, נשים ממארס, אמרו המין היפה והמין החזק, אמרו כמעט הכול על ההברלים בין המינים ללא ספק אנחנו שונים.

יש דברים שרק גברים מסוגלים להגיד, כמו "אני אוהב אותך, תתהפכי", יש דברים שרק גברים מסוגלים לעשות, כמו להרים את האווירה באמצעות נפחה אימתנית, ויש ספרים שרק גברים מסוגלים לכתוב, כמו "תינוק - המדריך למשתמש". אם השם הזה לא נשמע לכם תינוקי, מתוק ודביק, זה לא במקרה. מדובר בספר הורכה לטיפול בתינוק בשנה הראשונה לחייו, שתורגם לאחרונה לעברית (הוצאת "גורדון מודריכים"), אשר כתוב כמו הוראות להפעלת מכשיר חשמלי. ההמלצות רשומות בשלבים, האיורים גראפיים ונטולי פנים, הכתיבה ישירה, ברורה ותכליתית והשפה היא שפה טכנית לכל דבר עניין: ההורים הם "המשתמשים", תאריך הלידה נקרא "תאריך האספקה", דופא הילדים הוא "ספק השירות" והתינוק מכונה "הדגם". מרתיע וקר ככל שיישמע, מתברר שהגישה המכאנית הזו לטיפול

מימין ד"ר לואיס בורגניכט וג'ו בורגניכט

בתינוק היא פשוט יציאה, אחרת יהיה קשה להסביר את העובדה שהספר תורגם ל-17 שפות (והיד עוד נטויה), הודפס בשלוש מהדורות עוד לפני שיצא בארצות הברית, והפך לרב מכר עולמי. הבשורה הגדולה לאמהות היא שאם עד עכשיו חשבת שהבייבי שלך הוא יחיד במינו, וראי תתפלאי לגלות שהוא אחיד וקל להבנה כמו מעבד מזון חרש, מערכת סטריאו או מכונת אספרסו. והבשורה הגדולה לאבות היא שאומנם אין כמו אמא, אבל יש גם אבא, והחל מהיום אין לו תירושים.

לצחוק כל הדרך לטיפת חלב

בריוק כשחשבנו שכבר אי אפשר לחדש לנו כלום, בטח בעולם העמוס לעייפה בהורים תשושים וספרי הדרכה, מצאו אב ובנו נישא פנויה - ספר הדרכה לטיפול בתינוקות הפונה לגברים. באופן מאוד לא מפתיע, הכותבים הם גברים אמריקנים שהם אבות, אבל הם בעיקר שילוב מנצח - אב ובנו. הראשון, ד"ר לואיס בורגניכט, 64, רופא ילדים מוסמך וותיק, והשני מכונה אבא ג'ו בורגניכט, 37, סופר ומפיק טלוויזיה. כשנולד בנו של אבא ג'ו (נכדו של לואיס, אם תרצו), נתנה לו אשתו אינספור ספרים עבים ומקיפים העונים על כל שאלה בנוגע לטיפול בעוללי; אבל אלו לא הועילו לאבא האומלל שחיפש תשובות קצרות, ענייניות, מעשיות ואם זה לא מוגזם לצפות, מצחיקות. כך נולד המדריך האידיאלי, המאפשר לגבר לטפל בתינוק (או, ליתר דיוק, לעזור לאמא לטפל בו) ומצד שני, מכתוב לו בדיוק, אבל בדיוק, מה לעשות, שלב אחר שלב.

"מנקודת המבט הגברית שלי, רציתי את העובדות, לקבל את המידע בחלוקה לשלבים כמו בהרכבת צעצוע", אומר אבא ג'ו. "דיברתי עם אבא שלי, ואמרת לי שאני צריך ספר הדרכה לדבר הזה שנקרא בני".

ואיך נשים הגיבו לספר?

אבא ג'ו: "הרעיון היה לכתוב לגברים, אבל תוך כדי כתיבה הבנתי שאמהות רבות יתחברו להמלצות בספר. הן יעילות לכולם, כך שנדיעבר, זה פונה לנשים ולגברים".

ד"ר בורגניכט: "רוב המטופלות שלי אומרות לי 'בעלי מאוד אהב את זה'. אחרי הכול, הספר כתוב כמו ספר טכנולוגי, ואני יודע שאבות נתפסים לזה מאוד, גם אם זה יעיל לשני ההורים".

אבל בספר הדרכה יש משהו שהוא לא מזמין, מאוד יבש עטיפת הספר ומרתייע, לא מחדתם מהפורמט הזה?

אבא ג'ו: "אני חושב שההומור בספר מאזן את הרתיעה שיש לאנשים מספרי הדרכה. יש כאן הצעה לצחוק גם בשלוש לפנות בוקר. שילוב של

ג'ו בורגניכט:
"הספר הזה מנסה בעיקר לפשט את החיים. איך אני אדע למה התינוק בוכה? פותחים את הספר ועוברים על ה'צ'ק ליסט': הוא רטוב או שהוא עייף או שהוא רעב. הכול נראה פתאום אפשרי, כלי עזר קלסי".

לעשות. ושוב, ההומור כמובן. בנוסף לאלה, הספר מציע מידע ראשוני, חיוני ובסיסי ומעבר להצעות הספציפיות, הוא נותן גם דרך חשיבה, בזכות הטון, העיצוב וכדומה".

אבא ג'ו מסכים לחלוטין ומוסיף: "הספר הזה מנסה בעיקר לפשט את החיים. איך אני אדע למה התינוק בוכה? פותחים את הספר ועוברים על ה'צ'ק ליסט': הוא רטוב או שהוא עייף או שהוא רעב. הכול נראה פתאום אפשרי, כלי עזר קלסי".

- בלי עזר? לא היו לכם יומרות יותר גבוהות? אבא ג'ו: זה גם ספר מתנה וגם ספר שני. אני מאמין, שבדומה למה שקורה אצלי בבית, יש יותר מספר אחד בנושא ילדים בבית. לרוב יש ספר על שינה, על האכלה, על התנהגות, וזה אחד כללי.

הנחיות להדיוטות

האמת, לא ממש ידעתי איך לאכול את המדריך הזה, והכוונה היא לא האם בכפית או כמחית. מצד אחד, הוא הכי רציני שיש, יורד לדקויות שרק למודי ניסיון יכולים לחשוף, כגון: ההתרעה על מתן השתן של תינוק לא מחותל, היימי ליד תינוק שהאוכל לא היטיב עימו, רשימת תסמיני מחלות ילדים שכדאי להכיר וכיוצא באלה. מצד שני, זה המדריך הכי בסיסי שיש, כמעט מעליב, שמתאר בעשרה שלבים איך להחליף חיי תול, או איך להעביר תינוק מיד ליד. נכון שלא צריך 12 שנות לימוד כדי להפוך להורים, אבל אם ההורה הממוצע מסוגל לקרוא את האמור בלי ניקוד, מן הסתם הוא גם יידע איך מכניסים מר צץ לפה. כשביקשתי הסבר לחוסר האחידות ברמת הספר, הבנתי מאבא ג'ו, שזה היה בדיוק החלק המאתגר: "המטרה היתה לכתוב משהו לכל סוגי ההורים. הורים שהיה להם ניסיון קודם עם אחיו או, לחלופין, הורים טריים. יש כל כך

מידע שימושי והומור. אנשים שמבינים את הבריחה לא נרתעים מהפורמט. יש משהו משעשע בהתייחסות הזו לטיפול בתינוק וגם האוויר הם הומוריסטיים. הורים צריכים את ההפוגה הקומית".

ד"ר בורגניכט: "דווקא בגלל שזה כביכול כל כך לא מתאים, ספר הדרכה מקצועי, לתינוק רך, זה לא מרתייע. הפורמט כל כך שונה ומוזר ולכן הוא מושך. בתרבות של ימינו, ההורים פחות נירוטיים, יותר זורמים. הספר הזה מסקרן אנשים, הוא נותן סוג של פרספקטיבה".

- מה לדעתכם המוד מאחורי ההליטה? ד"ר בורגניכט: "לדעתי, הסיבה היא שהספר הוא בגודל טוב, תמציתי ולא מאיים. לא היינו דוגמטיים לגבי דברים, נתנו רק המלצה, דרך

הזהו חיתול?

גדי רוזן חושב שהספר עשוי לסייע להורה הטרי

או מה לעזאזל עושים עם תינוק שזה עתה נולד? איך מרימים אותו? איך מכינים לו את החלב לבקבוק? איך מרגיעים אותו כשהוא בוכה וצורח ללא הפסקה? ועוד עשרות "איכים" נוספים.

על כל השאלות האלה ועוד רבות אחרות, אין להורים טריים תשובות. בעיקר לנו, הגברים שלא רכשו ידע וניסיון קודם בתחום. כידוע, גברים רבים הם בעלי חשיבה טכנית מפותחת והם מסוגלים להתמודד עם בעיות מורכבות בהצלחה. אבל מה לעשות, את התינוק לא מפרקים וגם לא מרכיבים ובניגוד לכל המכשירים והמכונות, יש לו צרכים ורצונות רבים, לצד רגשות ויכולת להביע את אי שביעות רצונו מהקיים.

בעבודתי כמאמן משפחתי ווגי, אני שומע מגברים רבים כי הם נמנעים ממגע או מטיפול בתינוק בחודשים הראשונים לחייו, ולעיתים גם בהמשך, מכיוון שהם לא יודעים איך לעשות זאת ומרגישים נבוכים, מאוימים ומבוהלים. הם חשים לא בטוחים וייתרה מכך, חוששים לנסות. הם חשים מאוד לא בנוח במקום שבו הם צריכים לקבל הדרכה, הוראות או פקודות מנשותיהם. ייתכן שספר ההדרכה החדש, הכתוב בסגנון החשיבה הגברית, יקרוץ לגברים וייראה לרבים מהם "ידידותי יותר

(קדימה) למשתמש". באופן טבעי, דברים שהם זרים, לא מוכרים ומאיימים על הנוחות שלנו, מעוררים מרחק ואף דחייה. לכן ייתכן שהאב שיטפל בתינוק וירגיש אותו, יהיה איתו בקרבה ובמגע פיזי, מה שיקל עליו להתקרב, להתחבר רגשית וליצור את הקשר הנפשי עם התינוק, קשר שחשוב לכל הצדדים.

אני ממליץ לאבות שקוראים את הספר לקבל ברוח טובה את הסגנון הטכני ולזכור שתמיד קיים הברל תהומי בין הילד והמכונה. אחרי הכול, התינוק הוא יצור חי נושם ומרגיש, אשר זקוק בעיקר לחום ולאהבה כמוון נפשי להתפתחותו התקינה. בהצלחה לאבות הטריים.

גדי רוזן הוא מנחה הורים בכיר במכון "אדלר"

להיות יחד. נסענו יחד לנו יורק לסיוע טלוויזיוני, זה היה זמן איכות אמיתי".

ד"ר בורגניכט, אבא גאה, נותן את הקרדיט לאבא ג'ו: "הספר הזה הוא הבייבי של ג'ו, ואני שמחתי על כך שהוא יכתוב אותו. היה כיף וקל לעבוד יחד, ג'ו היה מאורגן על הרעיון והמידע, והוא היה בעיקר בורק איתי מידע שהוא גילה. בכל מקרה, ההצלחה מאוד נעימה".

- ומה עם איזו דעה נשית?
אבא ג'ו: "אשתי ואמהות מנוסות נוספות נתנו את דעתן. לאורך הספר יש מה שמכונה "עצת מומחה", ורוב העצות האלה הן של נשים. אבל ללא ספק, חלק הארי הוא של אבא שלי, מגניסונו המקצועי כרופא ילדים ומגניסונו כהורה".

- איזה מין הורה אתה, ד"ר בורגניכט?

"אנחנו היינו הורי שנות ה-60. היינו מתירנים, הילדים היו מרכז המשפחה והיתה אינטימיות רבה. מצד שני, לא ידענו לשים גבולות. כל דוד עושה דברים אחרת. אני למשל, רק רפרפתי בספרי ההדרכה, לא קראתי המון על התפתחות".

- ואתה, אבא ג'ו?
"אני מנסה להיות מעורב. אני לוקח בכל פעם את אחד הילדים שלי לבית הספר, זה זמן איכות אחד על אחד ברכב. מאז שבני נולד ניסיתי להשתתף בכל תחומי חייו. זו ברכה וגם קללה להיות מסוגל לעזור אותם. כשהבכור נולד עבדתי מהבית, נהניתי ממנו כל יום וזו היתה מתנה. אני אוהב להיות אבא, זה מהנה ומאתגר בכל יום מחדש".

- מהו הדבר הכי מאתגר מבחינתך בהורות?
"לדעתי זו היכולת למצוא איזון בין הורות, הדרכה והיכולת לתת להם את המרחב להיות מי שהם. שאלת את אבא שלי מה הוא אומר?".

- ומבחינתך, ד"ר בורגניכט?

"האתגר הכי קשה זה לבטוח בעצמך כהורה, וזה גם הדבר הכי מספק".

- ומה בנוגע לאתגרים המקצועיים שלכם בעתיד?

אבא ג'ו: "אני עובד על כמה ספרים: האחד, מרדכי על חיי הנישואים והאחר, מרדכי לעולם טכנולוגי - איך מתפקדים בעולם שבו הדברים לא מתפקדים, עולם מלא באוטומטיזציה".

ד"ר בורגניכט צוחק: "אני לא יודע, לי אין רעיונות. אם ג'ו יבוא עם עוד רעיון, אני אשמת. בינתיים, אני ממשיך בענייניי ונהנה מההצלחה. אני מהרודד היותר ישן, שמאמין שעם כל הכבוד לכל הספרים, אין כמו שיחה עם רופא המשפחה, התייעצות אמיתית, פנים אל מול פנים".

הרבה רמות הורות. יש הורים לחוצים ויש רגרי עים, יש כאלה שרוצים יותר מידע וכאלה שפי חות. כמו שכל הילדים שונים, גם כל ההורים שונים. ניסינו לאזן בין הומור ועצות שימושיות ורציניות כדי להגיע לכולם. זה מאתגר לנסות לרצות את כולם.

גם ד"ר בורגניכט מסכים שהרמה לא אחידה, אלא שהוא מלכתחילה לא חושב שניתן לרצות את כולם: "זה ספר מבלבל, הוא לא בדיחה, אבל הוא נותן דרך קלה יותר להביט על הדברים. הסי פר לא נועד להחליף ספרי הדרכה אחרים, אלא לשמש כספר קטן נוסף למידע, כמו עזרה ראשוני נה. אני חושב שזה מרדיך שנותן תשובות מעשי ות, מידע עם המלצות. על חלק זה יעבור ועל אחרים לא".

- סליחה שאני מתעקשת, אבל המלצה כמו "הוציאו את החיתול המלוכלך והשליכו אותו לפח", לא נראית לכם מוגזמת? מרובר באבא, לא בייקודיל דנדיי".

אבא ג'ו: "זה בדיוק חלק מהבדיחה, מהפורמט. ממש כמו שהשלב הראשון בחוברת ההדרכה של דיזידיי חדש הוא 'לפתח את האריוה'. אנחנו יודעים שאלו שלבים ברורים, אבל רצינו להביא את האלמנט הזה כחלק מההומור. בשלב מסוים ניסיתי, ללא הצלחה לצערי, לשווק את הספר דרך בתי חולים, כמו המרדיך שמגיע עם הרכב החדש. נעזרתי בהרבה מרדיכים, וכתבתי את ההצעה לספר עם מרדיך הפעלה של טוטטר".

התרשים לזרימת התינוק

אולי בכלל צריך להיות גבר על מנת להבין את הבדיחה, ליהנות מהומור בסיסי לצד מידע חיוני. וייתכן שפשוט צריך להיות אמא פחות עייפה ושחוקה על מנת להתחבר אליו. מה שבטוח, שאת האיוורים המקסימים שמלווים את המרדיך, אי אפשר לפספס. סופסוף, ספר לגדולים עם ציורים.

אבא ג'ו, מתברר, הוא האחראי לחיבור עם המעצב המבריק, פול קפל, שזכה זה מכבר בפרסים רבים על עיצובי ספרים. "לצד הכתיבה הטכנית, חשוב היה לנו להביא איור טכני", אומר אבא ג'ו. "לא כל יום רואים ספר על תינוקות ללא פנים של תינוק. במידה מסוימת קפל תפקד כסופר נוסף יותר מאשר כמאייר. היינו נותנים לו הצעות לגבי מה שאנחנו רוצים לראות, והוא הביט את ההומור שבטקסט".

- רגע לפני שאתם מבניסים לי עכשיו דמות שלישית למשוואה, איך היה לעבוד יחד?

אבא ג'ו: "זו היתה פעם ראשונה, זה היה כיף, למרנו אחד על השני, והיה לי נוח. יכולתי להתקשר בכל שעה, ואבא תמיד היה שם עם תשובה מוכנה. אני מקווה שיום אחד, כשהבן שלי יכתוב את ה'אבא - המרדיך למשתמש', הוא יפנה אליי. החוויה היתה בעיקר בנוכחות המשותפת,